

KONINKLIJK
OUDHEIDKUNDIG
GENOOTSCHAP

jaarverslag

CLV

2012

VERSLAG VAN DE VOORZITTER

Norbert van den Berg

Uitgebracht in de 155ste jaarvergadering op 22 april 2013

Algemeen.

Was in het jaar 2011 de aandacht van bestuur vooral gericht op het verder professionaliseren van de organisatie, in dit verslagjaar, 2012, leefde het bestuur in blijde verwachting van de opening van het Rijksmuseum. De eerste lezing van het winterseizoen door directeur collecties ging over de inrichting van het museum. Op die avond nam Taco Dibbits ons mee op een enthousiasme virtuele tour. Zes weken eerder hadden vele leden het gerestaureerde en opgeleverde gebouw bezocht. Veel aandacht was er ook voor de professionele beschrijving van de vele voorwerpen van het Genootschap in de vaste opstelling in het Nieuwe Rijks. Zo konden de leden bij de opening van het Rijks Museum een boekje daarover in de hand houden; daarmee konden zij trots zijn op hun Genootschap. Ernstig werd in overweging genomen het Rijksmuseum ter gelegenheid van de heropening een belangrijk twintigste-eeuws voorwerp van Geschiedenis en Kunst in bruikleen aan te bieden. De gesprekken daarover hebben nog niet tot een serieus gebaar kunnen leiden.

De leden en de activiteiten voor de leden.

Vijf leden verloren wij het afgelopen jaar door overlijden: de heren Gustav Leonhardt, prof. dr W. Duk, J.H. Borssum Buisman, A. Maclaine Pont en J. Luberti. Wij danken hen voor hun vaak langdurige lidmaatschappen en herdenken hen.

In het jaar 2012 nam het aantal leden weer toe, van de 536 leden tot 559 aan het einde van het jaar. Dit was te danken aan 37 nieuwe leden, die de opzeggingen en één royerling meer dan goed maakten. Deze voortdurende stijging van het aantal leden verheugt het bestuur, hoewel het nog ver verwijderd is van de duizend leden, die in 2008 deze toen kersverse nieuwe voorzitter in zijn eerste bestuursvergadering als doel had gesteld.

Een bijzonder legaat ontvingen we van het oud-KOG lid Fries Berkhout, 'Portret van een lezende vrouw' door de Amerikaanse Gretchen Rogers. Deze tekening werd toegevoegd aan de Atlas Zeden & Gewoonten.

De 154ste algemene ledenvergadering werd op 26 april 2012 gehouden met de traditionele 'hoogtepunten', het jaarverslag 2011 met het financiële jaarverslag. Aansluitend hierop kregen de aanwezigen een steengoede lezing van oud-conservator keramiek van het Rijksmuseum Jan Daan van Dam over schenkingen van aardewerk aan het Genootschap.

Het ledenprogramma telde zes lezingen, drie excursies en bovendien vier bezoeken aan diverse tentoonstellingen en musea. Al deze activiteiten mochten zich verheugen in de warme belangstelling van steeds andere groepen leden en hun introduc e(s).

Zes lezingen in het Bijbels Museum:

- 16 januari 2012, Kristin Duysters, *De wereld in het klein, Nederlands miniatuurzilver uit de collectie van het KOG* (53 aanwezigen)
- 20 februari, Geert-Jan Koot en Adriaan Plak, *De Bibliotheek van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap: geschiedenis en hoogtepunten* (51)
- 26 maart, Jan Daan van Dam, *Steengoed en Delfts aardewerk. Schenkingen uit de eerste 60 jaar van het KOG* (66)
- 15 oktober, Taco Dibbits, *De collectie tentoongesteld in het nieuwe Rijksmuseum* (116)
- 19 november, Katie Heyning, *Een verzameling in beweging, de collecties van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen* (56)
- 17 december, Frits Scholten, *Lucas 'constigen Appel' en ander microsnijswerk* (42)

Drie excursies:

- 17 maart: met Hans Tulleners, bezoek aan Keizersgracht 704 en de keurtuin van Herengracht 284 (26 deelnemers)
- 24 maart: met Hans Tulleners, bezoek aan Keizersgracht 666 en Keizersgracht 269 (25 deelnemers)
- 27 oktober: met Hans Tulleners, bezoek aan Herengracht 408 en Oudezijds Voorburgwal 316 r.o. (27 deelnemers)

Vier bezoeken aan tentoonstellingen en derg.:

- 23 april: bezoek aan Museum Van Loon 'Michiel van Musscher. De weelde van de Gouden Eeuw' met inleiding door Tonko Greven en Francis Quint (ca. 70 deelnemers)
- 19 juni: bezoek aan Stadsarchief Amsterdam 'Isaac Israels in Amsterdam', met lezing door Freek Heijbroek en toelichting op zaal door Jessica Voeten en Bert Gerlagh (107 deelnemers)
- 27 augustus: rondleiding door de lege zalen van het Rijksmuseum (ruim 250 deelnemers)
- 8 december: Kunstschouw door Tjeerd Dibbits 'Atlas Amsterdam' in vergaderzaal in Frans van Mierisstraat (2 x 15 deelnemers)

De Verzamelingen.

Het afgelopen jaar was er veel aandacht voor onderhoud en het beheer van onze eigendommen. De objecten zijn, behalve een groot aantal nu nog in eigen beheer, vooral verspreid over ruim 30 musea. Het grootste aantal voorwerpen in bruikleen is bij het Rijksmuseum. Door de Intentieverklaring die in 2011 met het Rijksmuseum werd afgesloten over het toekomstig bruikleen, zal het Genootschap in de toekomst geen voorwerpen meer in eigen beheer hebben. Dat betekent ook dat de werkzaamheden van de tien commissies in de toekomst zich meer moeten gaan richten op het verhaal achter de voorwerpen. De conservering wordt de taak voor de bruikleennemers.

De collectie op reis.

In de wereld van de professionele tentoonstellingsmakers kent men de collecties. Zestien keer (vorig jaar dertien) vroegen musea in binnen- en buitenland voorwerpen van het Genootschap in bruikleen voor een tentoonstelling.

In Nederland gingen ze naar:

Amsterdam

Museum van Loon, 'Michiel van Musscher. De weelde van de Gouden Eeuw', tekening van Nicolaas Witsen en geschilderd portret van Johannes Hudde, die daar na eeuwen weer naast zijn vrouw kon hangen.

Rijksmuseum, heel 2012, *Atlas Blaeu, Azie deel en Afrika/Amerika deel, verschillende pagina's*

Rijksmuseum, Goltzius, *Karel van Mander, Schilderboek*

Rijksmuseum, Valkenjacht, *Arabische Tegel met Relief en twee Valkenkappen*

Rijksmuseum, Nationale Geschiedenisquiz, *Takje van vrijheidsboom*

Rijksmuseum Schiphol, Dutch Boys, van *Joachim Henne*, medaillonportret van *Stadhouder Prins Willem III van Oranje*

Rijksmuseum Schiphol, Typical Dutch, *Ch. Rochussen, De Ossjessluis bij de Kalverstraat te Amsterdam*

Haarlem

Teylers Museum, Eeuwige Roem. Penningkunst in de Gouden Eeuw, *Focko Raerda, zilveren 'Hansje in de kelder' beker*

Den Haag

Gemeentemuseum XXSmall. Poppenhuizen, poppengoed 17^e-20^e eeuw, *Keuken met zilveren miniaturen alsook de zilveren miniaturen blaker en olielamp* en de *Hindelooper poppenkamer*

Kon. Ned. Historisch Genootschap, Congres 'Voorwerpen maken geschiedenis', 17de-eeuws model van een oorlogsschip *De Salamander of Draak*

Winkel

Parfumflessenmuseum, 'Fan van Waaiers', 37 waaiers uit de collectie mejuffrouw Isa van Eeghen

Verenigde Staten:

Mary and Leigh Block Museum of Art, Evanston, IL, Prints and the Pursuit of Knowledge in early Modern Europe: *Cornelis Anthonisz, Vogelvluchtkaart van Amsterdam 1544*

Zwitserland

Abegg-Stiftung Riggisberg, Prayer Nuts, Private Devotion and Early Modern Art collecting, *Beschrijvinge van een constigen appel*

Landesmuseum Zurich, "Kapital" Gouden Eeuw in Amsterdam en Venetië, een houten gepolychromeerd beeldje van een *Korendrager*

Bestuurszaken.

Om al deze activiteiten enigszins in enige goede banen te leiden moesten bestuur, administrateur en commissieleden alle zeilen bijzetten.

Het bestuur kwam vijf keer in vergadering bijeen. Begin van het jaar hield het bestuur zijn gebruikelijke aparte brainstormbijeenkomst. Daar en boven bezochten bijna alle bestuursleden het kantoor regelmatig, wekelijks waren voorzitter en secretaris op het kantoor in de Frans van Mierisstraat om met administrateur het Genootschap draaiende te houden.

Door de sterk toegenomen activiteiten, ook van de commissies, is het soms behoorlijk, maar wel gezellig druk op ons kantoor.

Een belangrijk punt dat veel aandacht vroeg van het bestuur was de mogelijkheid om tot samenwerking te komen met vergelijkbare instellingen, zoals de Vereniging Rembrandt en andere provinciale genootschappen. In 2011 hadden we een symposium georganiseerd in het Ateliergebouw van het Rijksmuseum met al deze betrokkenen en daarbij voorzichtig wat aan elkaar geroken. Mevrouw Heyning van het Koninklijk Zeeuw Genootschap der Wetenschappen hield een lezing in het najaar 2012 hoe de Zeeuwen met hun bijzondere erfgoed omgaan, wat een duidelijke inspiratie bron was. De Vereniging Rembrandt ziet de noodzaak het particulier initiatief op moderne wijze te stimuleren en wil graag met het Genootschap samenwerken, bijv. door vorming van een fonds Franken voor voorwerpen van kunst en geschiedenis, waardoor de deelnemers automatisch lid kunnen worden van ons Genootschap. Daarop zouden we ook een beroep kunnen doen bij aanschaf van belangrijke voorwerpen. Een en ander krijgt dit jaar hopelijk zijn beslag. Onze Beschermvrouwe had haar eigen aftreden al aan haar opvolger aangekondigd, maar hield ons in spanning gedurende het hele jaar of het predicaat Koninklijk weer voor 25 jaar verlengd kon worden. Uiteindelijk werd in januari dit jaar formeel bekend gemaakt dat het KOG geen OG hoefde te worden.

De informatieve jaarlijkse bijeenkomst van bestuur met commissies vond op 15 februari plaats ten huize van bestuurslid Charlotte van Rappard-Boon. De commissies geven dan verslag van hun activiteiten over het afgelopen jaar. Er waren er geen wijzigingen in de samenstelling van het bestuur, al moest de voorzitter wel zijn voornemen aankondigen in deze jaarvergadering af te treden. Een opvolger moest gezocht worden. Het bestuur verheugt zich erop dat Chris van Eeghen hem wil opvolgen.

Ook Ingrid Oud zette haar werkzaamheden ten behoeve van de digitalisering gestadig voort.

De nieuwe website en het regelmatig de leden elektronisch berichten werkte goed. Naar de indruk van het bestuur verhoogde dit communicatie kanaal het aantal bezoekers per evenement. Ruim 80% van de leden gaf inmiddels het emailadres op.

De samenwerking met het kantoor waaraan de financiële administratie was uitbesteed, het administratiekantoor Omnyacc, Muller & Co te Hoorn, verliep steeds geroutineerder.

Het jaar 2012 kon met een positief resultaat van € 3239 worden afgesloten, vooral dankzij meer leden en minder administratiekosten. Verheugend is dat conform de begroting € 3400 op zij gezet kon worden ten gunste van de aankoopfondsen van Eck en Franken.

Het bestuur overweegt om in de komende jaren de “samenstellingsverklaring” van het administratiekantoor te vervangen door een “beoordelingsverklaring” mede met het oog op een toenemend aantal externe sponsors.

Een anonieme bijdrage stelde ons in staat de schenking van de 17 wensbrieven in 2011 schoon te laten maken en op te zetten door een professioneel bureau.

De relatie met het Rijksmuseum groeide onder de toegenomen spanning met alle voorbereidingen van de heropening en de vele activiteiten van het Genootschap, waardoor wederzijds meer begrip ontstond. Het Genootschap maakte uitgebreid kennis met de dames van de afdeling 'Development'. Vele interne zaken naast de lopende zaken vroegen de volle aandacht van het bestuur.

Het functioneren van de administrateur van het KOG, Miekie Donner, voldeed ook dit jaar volledig aan de hoge verwachtingen van het bestuur. Ook naar de leden vervult zij een belangrijke rol.

Raad van Advies.

In het jaar 2012 kwam de Raad van Advies eenmaal bijeen en wel op 7 mei 2012. Van het Genootschap namen hieraan deel de voorzitter en secretaris, gesecondeerd door een bij het onderwerp van de agenda betrokken bestuurslid. De Raad bestaat uit Wim Pijbes voorzitter (algemeen directeur Rijksmuseum) met als leden Rudi Ekkart (directeur Rijksdienst Kunsthistorische Documentatie) en Hans Kamps (voorzitter van de Nederlandse Museumvereniging). We bespraken de lopende zaken.

De bijeenkomsten met de Raad waren de afgelopen jaren ook belangrijk om de relatie met het Rijksmuseum in goede banen te krijgen, dwz. zakelijk, maar hartelijk.

Dit is het laatste jaarverslag van deze voorzitter. Hij wenst het Genootschap de komende jaren een goede vaart. De tijden zijn moeilijk. De opening van het Nieuwe Rijks Museum is een belangrijke gebeurtenis, ook voor het Genootschap, dat zich vanaf 1858 inzette voor één presentatie van kunst en geschiedenis.

Hij hoopt dat zijn opvolger zijn te hoge ambitie van duizend leden waar kan maken.

DE VERZAMELINGEN

BIBLIOTHEEK

Zitting in de commissie hebben: Geert-Jan Koot (voorzitter), Ellen Grabowsky, en Adriaan Plak.

Op 20 februari hielden de commissieleden Adriaan Plak en Geert-Jan Koot een lezing over de bibliotheek van het Genootschap. Hierbij werd inzicht gegeven in de geschiedenis van de collectie en veelal onbekende topstukken toegelicht.

Het voornemen tot een betere conservering van de brochures in de bibliotheek van het Genootschap is door de commissie in daden omgezet. In de bibliotheekcatalogus zijn ruim 2000 brochuretitels opgenomen onder diverse signatures. Commissielid Adriaan Plak heeft in de maanden augustus, september en november gedurende vele vrijdagen de brochures afzonderlijk in zuurvrije stofmappen gestoken. Bijkomend voordeel is dat Adriaan Plak alle brochures in handen heeft gehad en vele bijzondere exemplaren kon signaleren. Voor de conservering van de brochures heeft de bibliotheek van het Rijksmuseum bijna 2500 stofmappen ter beschikking gesteld. In het nieuwe boekendepot is rekening gehouden met de door de brochures toegenomen ruimtebehoefte naar maar liefst 10 meter.

Op 18 september kwamen leden van de Commissie Burgerbewapening en Schutterij met de Commissie van de Bibliotheek bijeen om het toekomstige beheer van de bibliotheek van de Schutterij te bespreken. Beide Commissies bereikten overeenstemming over een het volgende voorstel:

1. Overdracht van de boekerij van de Schutterij in het beheer van de Commissie van de Bibliotheek. De omvang van de boekerij is naar schatting 2.500 titels.
2. Opname van deze boeken in de bibliotheek beheersovereenkomst met het Rijksmuseum.
3. Verhuizing van de boeken van de Schutterij naar het depot boeken van het KOG in het nieuwe tunneldepot van het Rijksmuseum.
4. Catalogisering van alle boeken (met verwijzingen naar de gedrukte catalogi) in de geautomatiseerde catalogus van het Rijksmuseum.

Het bestuur van het Genootschap gaf later zijn goedkeuring aan deze plannen. Daardoor kunnen deze boeken veel beter toegankelijk worden en kunnen ze beschikbaar komen voor geïnteresseerden in de studiezaal. Om deze reden is het vereist de boeken op te nemen in het KOG boekendepot in het Rijksmuseum en tevens om de afzonderlijke boeken te catalogiseren in de online catalogus. Het is niet de bedoeling de boeken te ontdebellen, aangezien de commissie van mening is dat het een historische collectie betreft die zijn belang mede ontleent aan de onderlinge samenhang.

De catalogisering van naar schatting 2.500 boeken zal tenminste een jaar werk kosten voor een voltijds catalogograaf. De kosten van deze inzet, geschat op ca. € 50.000, worden gedragen door het Rijksmuseum. Daarnaast zijn conserverende maatregelen dringend noodzakelijk aangezien een flink deel van

de collectie bestaat uit kwetsbare brochures die zijn gedrukt op een slechte kwaliteit papier. De voorzitter van de Commissie van de Bibliotheek, in dagelijks leven hoofd bibliotheek Rijksmuseum, heeft goedkeuring gekregen van de Rijksmuseumdirectie voor dit project.

In totaal zijn er per einde van dit verslagjaar bijna 5600 KOG-records in de bibliotheekcatalogus opgenomen.

Vermeldenswaardig was dat dankzij een handschrift uit onze bibliotheek (geschenk Daniel Franken) een achttiende-eeuws handschrift *Beschrijvinge van een constigen appel* (HS 55), met een veel oudere prent van Lucas van Leyden een gebedsnoot beschreef, die zich bij de Abegg-Stiftung in Riggisberg (Zwitserland) bevindt. Frits Scholten sprak naar aanleiding van die vondst op het symposium, 'Prayer Nuts, Private Devotion and Early Modern Art collecting' in Riggisberg. In aangepaste vorm hield hij voor de leden een kerstlezing hierover.

In de studiezaal van de bibliotheek van het Rijksmuseum werden 157 boeken van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap opgevraagd.

ATLAS VAN AMSTERDAM

Algemeen:

Na een inzet van vele jaren heeft Tjeerd Dibbits, voorzitter van de commissie, besloten zijn taak te beëindigen. Om zijn afscheid te vieren is een tekeningenschouw georganiseerd, met tekeningen en grafiek die voor een groot deel betrekking hadden op de vrijheid van godsdienst en moraal in Amsterdam, waarbij afbeeldingen van 17^e- en 18^e-eeuwse godsdienstoefeningen van Quakers en tekeningen van de door Frans Grijzenhout beschreven stadsversieringen uit de patriottentijd.

In overleg met het bestuur heeft de commissie Chris van Eeghen voorgedragen als nieuwe voorzitter. Ludger Smit heeft besloten terug te treden. David Mulder en Leonoor van Oosterzee zijn toegetreden tot de commissie, die daarnaast bestaat uit de leden Robert-Jan ter Rijdt en Bert Gerlagh

In 2012 is de commissie voortgegaan met de beschrijving van de tekeningen die gesepareerd zijn uit de atlas-mappen van de grafiek en drukwerken. Hiertoe kwam de commissie elke maand bijeen. Vrijwel alle tekeningen op middenformaat zijn in handschrift beschreven op de door de commissie aangehouden formulieren. Tjeerd Dibbits, de toenmalige voorzitter, heeft Carolus van Doornen, die kunstgeschiedenis studeert, bereid gevonden als vrijwilliger de basisregistratie in Adlib in te voeren.

Ten behoeve van een tentoonstelling in het Rembrandthuis te houden in het voorjaar van 2013 heeft bestuurslid Peter Schatborn een selectie gemaakt voor de tentoonstelling 'Langs Amsterdamse grachten'.

Bruikleen aan tentoonstellingen:

Museum van Loon, Amsterdam, 8.3-10.6 2012: Michiel Musscher. De weelde van de Gouden Eeuw, *M. van Musscher, Portret Nicolaas Witsen* (KOG-AA-4-02-19), tekening.

Bezoekers: 5

Aanwinsten: geen

ATLAS VAN AFBEELDINGEN BETREFFENDE ZEDEN EN GEWOONTEN

Algemeen:

De commissie van de Atlas Zeden en Gewoonten bestaat uit Helen Schretlen (voorzitter) en de leden Daniel Horst, Janine Grünfeld, Machteld Löwensteyn en Eva Schimmelpenninck.

In totaal kwam de commissie in 2012 vier maal bij elkaar. Het belangrijkste agendapunt was strijk en zet de digitalisering van de Atlas, de invoer van de gegevens van de prenten en tekeningen door Janine Grünfeld en Eva Schimmelpenninck. Het omvangrijke project vordert gestaag. De problemen die zich voordoen, worden in eerste instantie voorgelegd aan Daniel Horst. Tijdens de bijeenkomst in maart werd een begin gemaakt met het in de Atlas opnemen van 'oude' aanwinsten. Dat betekent dat ze eerst van een nummer moeten worden voorzien en ingeschreven in het inventarisboek. Vanwege de gecompliceerde nummering, waarmee de Atlas Zeden & Gewoonten is geordend, is het vaak moeilijk om een blad de juiste plaats in de Atlas toe te kennen.

Het in 2011 ontvangen 17-tal wensbrieven kon worden schoongemaakt en opgezet bij restauratie-atelier 'Mooie Boeken' dankzij een anonieme gift. Een andere schenking betrof een tekening van de Amerikaanse kunstenares Gretchen Rogers (1881-1967). De voorstelling is een Lezende Vrouw, mogelijk een zelfportret van de kunstenares, omstreeks 1910.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: 6

Aanwinsten: Postume Schenking van Fries Berkhout 'Portret Gretchen Rogers', tekening, voor Atlas Zeden & Gewoonten

MUNT- EN PENNINGKABINET

Algemeen:

De commissie bestaat uit Marcel van der Beek (voorzitter), Jan Stuurman en Gijs van der Ham.

De overdracht van de munt- & penning collectie van KOG als langdurig bruikleen naar RM wordt voorbereid door Marcel van der Beek en Jan Stuurman. De registratie van deze collectie is mogelijk gemaakt door het Pruikenburgfonds, de Stichting Dioraphte en een bijdrage van een particulier. Eind 2012 waren 3600 munten van de in totaal 6000 in Adlib ingevoerd (waarvan 500 al bij de pilot in 2009) en 1850 penningen van de ruim 2000. Naar verwachting zal het project eind zomer 2013 grotendeels zijn afgerond. De munten en penningen worden in depot Lelystad gefotografeerd.

Onder leiding van Gijs van der Ham (als conservator geschiedenis Rijksmuseum) zijn 80-tal munten geselecteerd voor de vaste opstelling in het nieuwe Rijks museum.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: geen

Aanwinsten: Jaarpenning voor leden Vereniging voor Penningkunst 2012 'De Parel'

Idee en ontwerp: Eddy Gheress, Amsterdam

Uitvoering: binder, Haarlem

GEVELSTENEN EN BOUWFRAGMENTEN

Algemeen:

In de commissie hebben zitting Onno Boers (voorzitter), Bert Gerlagh en Michiel Jonker.

Jan Bosma heeft zich als vrijwilliger verdiept in de KOG-documentatie betreffende de gevelstenen om een overzicht te krijgen over de collectie. Eind van het jaar trad Bert Gerlagh op zijn verzoek uit de commissie.

De Vereniging van Vrienden van Amsterdamse Gevelstenen liet in 2012 de gevelstenen in de St. Luciensteeg restaureren en voor een belangrijk deel weer van kleur voorzien door Wil Abels, in overleg met het Genootschap. In 2013 zal het project worden afgerond. Hiertoe is de VVAG in staat gesteld door bijdragen van de gemeente Amsterdam en diverse fondsen, die gezamenlijk benaderd zijn door VVAG en het Genootschap. Heel veel bezoekers, waaronder veel toeristen, bewonderen het resultaat in de St. Luciensteeg, in feite een voortzetting van het Gevelstenenmuseum, het oudste openlucht museum van Amsterdam, opgericht in 1920 met medewerking van het Genootschap.

Bezoekers: velen in de St. Luciensteeg

Aanwinsten: geen

BURGERBEWAPENING EN SCHUTTERIJ

Algemeen:

In de commissie hebben zitting Eveline Sint Nicolaas, Peter Jansen en Rob Joghems.

De heren van de commissie hebben in het voorjaar tweemaal in het depot Lelystad KOG-boekenkasten ingericht met de boeken van de Schutterij bibliotheek.

In september zijn leden van de Commissie Burgerbewapening en Schutterij en de Commissie van de Bibliotheek bijeen gekomen om het toekomstige beheer van de bibliotheek van de Schutterij te bespreken. Voor een verslag daarvan zie: Jaarverslag Commissie Bibliotheek hieronder.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: geen

Aanwinsten: geen

WAAIERS

Algemeen:

De commissie bestond in 2012 uit Ch. van Eeghen jr., J.J.H. Polak en N. Cassee.

E. Caljé-Van den Berg gaf te kennen dat zij uit de commissie wilde treden per 2012. Zij is lid geweest vanaf het begin van de waaiercommissie in 1997/'98. Mevrouw N. van Mens heeft in het najaar als vrijwilligster enkele malen de commissie ondersteund bij de productie van de waaierdozen.

De commissie is in 2012 zestien maal bijeen gekomen.

In het jaarverslag 2011 is bericht over het zoeken naar een methode om de waaiers op een adequate wijze op te bergen en over het maken van verschillende prototypen. Hieruit is in 2012 uiteindelijk de berging voortgekomen die toegepast gaat worden en is een beschrijving van de methode gemaakt. De reeds bestaande dozen kunnen worden hergebruikt.

Als voorbereiding op het ompakken van de dozen zijn de waaiers, die geborgen waren op nummer van de foto's, herschikt op inventarisnummer.

Gewerkt is aan het vervaardigen, in eigen beheer, van de interieurs van dozen, zoals de bakjes van museumkarton en de compartimenten van ibicel. De eerste waaiers zijn overgebracht in de nieuwe berging.

Het maken van de bergingen en het ompakken van de waaiers zal geruime tijd in beslag nemen.

Bruikleen aan tentoonstellingen:

Aan het Parfumflessenmuseum in Winkel zijn 37 waaiers uitgeleend uit de collectie Mej. I van Eeghen. Een belangrijk criterium bij de keuze van de uit te lenen waaiers was de staat waarin zij verkeerden. Alle getoonde waaiers waren in goede staat.

J. Polak heeft in september de tentoonstelling in het Parfumflessenmuseum in Winkel ingericht en eind november weer afgebouwd.

De tentoonstelling 'Fan van Waaiers' was te zien van 4 september tot 25 november 2012 en heeft veel bezoekers getrokken.

Bezoekers: 2 op KOG-kantoor, velen op tentoonstelling in Parfumflessenmuseum te Winkel

Aanwinsten: geen

ZEGELS EN CHARTERS

Algemeen:

De leden van de commissie, C. Verkerk en G. van Herwijnen hebben in 2012 de lezing, interpretatie en presentatie van de 168 oorkonden in bezit van het KOG, voortgezet.

Ruim $\frac{3}{4}$ van deze verzameling kan thans in een computer bestand worden opgenomen.

De commissie is 13 x bijeengewoest in 2012

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: geen

Aanwinsten: geen

VOORWERPEN VAN GESCHIEDENIS EN KUNST

Algemeen:

In de commissie hebben zitting: Bert Vreeken, Jet Pijzel-Dommisse, Dirk-Jan Biemond en Tine van Nierop-Muller

Genoemde commissie is dit jaar door diverse omstandigheden niet bijeengewoest. Wel hebben de leden elkaar bij andere gelegenheden gesproken. Besloten is regelmatig stukjes te schrijven over bijzondere objecten uit de deelverzameling Voorwerpen van Geschiedenis en Kunst, bestemd voor de website van het KOG. Daarnaast is het de bedoeling om in breder verband (bijvoorbeeld door samenwerking met de universiteit), onderzoek te doen naar het authenticiteitsbegrip dat verzamelende KOG-ers hanteerde ten opzichte van oudheden. Qua tijd zal dit de periode beslaan van 1858 (het jaar van de oprichting van het genootschap) tot ongeveer 1900 (wanneer vrijwel alle KOG-ers van het eerste uur zijn overleden).

Bruikleen aan tentoonstellingen:

Teylers Museum, 19.1-6.5.2012: Eeuwige Roem. Penningkunst in de Gouden Eeuw, *Focko Raerda, Hansje in de kelder* (BK-NM-13029)

Rijksmuseum, 27.5.2012, Nationale Geschiedenisquiz, *Takje van vrijheidsboom* (NG-KOG-1204)

Rijksmuseum Schiphol, 4.7-3.12.2012, Dutch Boys, *Joachim Henne, Prins Willem III van Oranje* (BK-KOG-1523) medaillonportret

Rijksmuseum, Philipsvleugel, 7.8-19.11.2012, MOP-Valkenjacht, *Tegel met Relief* (BK-KOG-2678), *Valkenkap* (NG-KOG-930), *Valkenkap* (NG-KOG-931)

KNHG, Den Haag, 2.11.2012, Congres 'Voorwerpen maken geschiedenis',
Votiefschip De Draak of Salamander (NG-KOG-1781)

Aanwinsten: geen

SCHILDERIJEN

Algemeen:

De commissie, bestaande uit Jenny Reynaerts (voorzitter), Norbert Middelkoop en Yuri van de Linden, keek in 2012 uit naar het moment in 2013 waarop vier schilderijen van het Genootschap weer op zaal te zien zullen zijn in het Rijksmuseum. Het bruikleen aan het Rijksmuseum Twente werd in verband hiermee beëindigd.

Bruiklenen aan tentoonstellingen:

- Anoniem, Portret van Jacob de Vos Willemsz (SK-C-1652). Bruikleen van 5 mei 2012 tot 9 september 2013 aan Museum Simon van Gijn, tentoonstelling *Vader en Zoons*.
- Michiel van Musscher, portret van Johannes Hudde (SK-C-528). Bruikleen van 9 maart tot 10 juni 2013 aan museum Van Loon, tentoonstelling *Michiel van Musscher (1645-1705) een verborgen meester uit de Gouden Eeuw*

KOG-HOOGLEERAAR

In september 2012 startte de masterwerkgroep *Kunst en geschiedenis in één museale presentatie: kruisbestuiving of stoorzender?* De werkgroep is voorbereid en begeleid door de KOG-hoogleraar, Ad de Jong en gedeeltelijk mede begeleid door drs. Durkje van der Wal, docent museologie aan de UvA. Dr. Ellinoor Bergvelt hield een gastcollege.

'Honderd jaar volkskunde in het Nederlands Openluchtmuseum' was de titel van een gastcollege van de hoogleraar aan de Erasmus Universiteit in de bachelor collegereeks van dr. Stijn Reijnders, in februari 2012.

In het kader van de geschiedenis van verzamelende genootschappen uit de negentiende eeuw deed de hoogleraar onderzoek dat resulteerde in een voordracht voor het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap t.g.v. hun 150-jarig bestaan op 12 januari van 2013.

Aan diverse (inter-)nationale symposia nam hij actief deel; in Osnabrück (Duitsland), Amsterdam, Leeuwarden en Rotterdam.

Op 1 augustus 2012 heeft Ad de Jong de leeftijd van 65 jaar bereikt. De decaan heeft hem toegelaten tot de emeritiregeling tot eind 2017. Deze regeling maakt het mogelijk tot die datum onderzoeksprojecten uit te voeren, (master)onderwijs te geven en promovendi te begeleiden. De opleiding Algemene Cultuurwetenschappen (ACW) gaat ermee akkoord dat hij in 2013 nog een module in het masteronderwijs geeft.

In het curatorium van de leerstoel is dr. Wim Vroom opgevolgd door mevrouw drs. Charlotte van Rappard-Boon namens de rechtspersoon (het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap). Nog geen oplossing is gevonden voor de aanzienlijke garantie die de Universiteit van Amsterdam vraagt voor het benoemen van zijn opvolger.